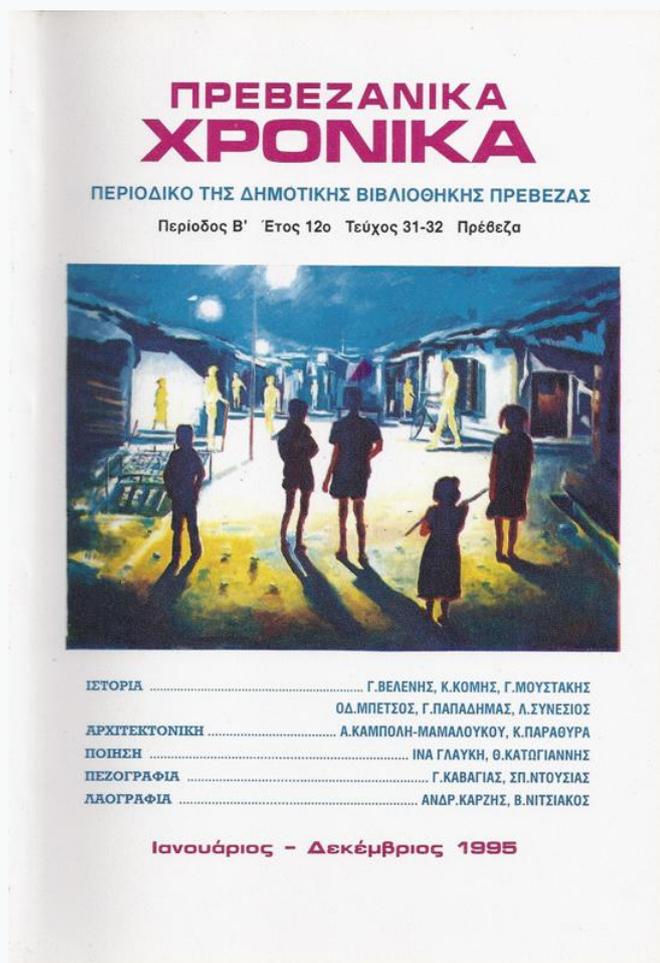

Prevezanika Chronika

No 31-32 (1995)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 31-32 (1995)

Άγιος Χαραλάμης Ο πολιούχος της Πρέβεζας

Λάζαρος Συνέσιος

Copyright © 2022, Prevezanika Chronika

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

To cite this article:

Συνέσιος Λ. (2022). Άγιος Χαραλάμης Ο πολιούχος της Πρέβεζας. *Prevezanika Chronika*, (31-32), 47-52. Retrieved from <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/prevchr/article/view/29423>

ΛΑΖΑΡΟΣ ΣΥΝΕΣΙΟΣ

Άγιος Χαραλάμπης Ο πολιούχος της Πρέβεζας

*“Ύμνος ἅπας σοί πρέπει, τῷ ἡμῶν
εὐεργέτη, Χαραλάμπη προστάτη
θείῳ· πανταχοῦ γάρ προφθάνεις τοὺς
πάντας. Ποία γάρ Ἕπειρος οὐκ ἔτυ-
χε σῆς βοηθείας;”* λέει ο υμνωδός, α-
ναφερόμενος στον άγιο ιερομάρτυρα
Χαραλάμπο, τον και πολιούχο της πόλης
μας, τη μνήμη του οποίου τιμούμε και
γιορτάζουμε στις 10 Φεβρουαρίου.

Κι έχουμε έναν ιδιαίτερο λόγο γι’
αυτό, γιατί η Πρέβεζα έτυχε της ευεργε-
σίας του, όταν το 1854 την απήλλαξε α-
πό φοβερό λοιμό, που είχε μεταδοθεί ε-
δώ από τον Πειραιά.

Και “πανταχοῦ προφθάνει τους πά-
ντας”, όπως π.χ. το 1812, όταν πανώλη
θέριζε την Ἕπειρο και με την παρουσία
της τίμιας κάρας του αυτή εξαλείφθηκε.
Η κάρα μεταφέρθηκε τότε γι’ αυτόν ειδι-
κά τον λόγο στην Ἕπειρο, με τη φροντί-
δα του Ηπειρώτη Μολοσσού, από το μο-
ναστήρι του Αγίου Στεφάνου και Χαρα-

λάμπους των Μετεώρων, όπου φυλάσσε-
ται από το 1398 (σταλμένη απ’ τον ηγε-
μόνα της Ουγγροβλαχίας Βλαδισλάβ).

Η Πρέβεζα ευτύχησε να δεχθεί και
να προσκυνήσει αυτή την πάντιμο κάρα
το 1986, που την έφερε εδώ μετά από
πρόσκληση του μητροπολίτη μας κ. Με-
λειτίου ο μητροπολίτης Τρίκκης και Στα-
γών κ. Αλέξιος, την Παρασκευή 11 Απρι-
λίου κι αποτέθηκε για προσκύνημα ως
την Κυριακή, στον καθεδρικό Ι. Ν. του
Αγίου Χαραλάμπους, τοποθετημένη σε ε-
ξαιρετικής τέχνης χρυσότευκτη θήκη.

Αυτή τη θήκη θέλησαν να κλέψουν
μπαίνοντας στο Μοναστήρι το 1897,
Τούρκοι στρατιώτες· παρά τα πολλαπλά
όμως κτυπήματα δεν κατάφεραν να την
ανοίξουν και περιορίστηκαν στην αρπα-
γή άλλων πολύτιμων αντικειμένων από
τα μοναστήρια των Μετεώρων - ασέβεια
που τιμωρήθηκε με επιδημία τύφου που
σε λίγες ημέρες έπληξε 35.000 Τούρ-

κους στρατιώτες...

Ο Άγιος, όμως δεν είναι τιμωρός, είναι ελεήμων και άπειρα τα θαύματά του από τα χρόνια τ' αρχαία ως σήμερα, - όπως το ξύλινο δοκάρι στο σπίτι της αμαρτωλής, που μόλις ο άγιος ακούμπησε πάνω του, έβγαλε και κλαδιά και φύλλα και καρπούς, ή το γκρέμισμα των αγαλμάτων των θεών μέσα στο ναό του Δία στην Αντιόχεια από την κόρη του αυτοκράτορα Σεβήρου, τη Γαλήνη, που είχε ενστερνισθεί τη νέα θρησκεία επηρεασμένη από τη στωικότητα και την υπομονή στα βασανιστήρια του αγίου Χαλαλάμπους· ή ακόμη η θεραπεία της βοδιώτισσας Αρισταίας Μήτσιου που 15 χρόνια κείτονταν παράλυτη στο νευρολογικό του Ερυθρού Σταυρού και με μόνη την εμφάνιση του αγίου έγινε καλά, και τόσα άλλα. Δεν θα αναφερθούμε σ' αυτά, ενδεικτικά μόνο θα σταθούμε στο 1943: Γερμανική κατοχή, και το Γερμανικό Σταπηνγείο που έδρευε στην Τρίπολη, διέταξε το Φρούραρχο των Φιλιατρών, Κοντιάου, σ' αντίποινα για κάποιο σαμποτάζ των ανταρτών εκεί κοντά, να σκοτώσει τους προκρίτους, να αιχμαλωτίσει και να στείλει ομήρους στη Γερμανία 1.500 άνδρες, τέλος να κάψει τα Φιλιατρά. Οι Φιλιατρινοί της Τρίπολης, με πρωτοβουλία του συμπατριώτη τους αρχιμανδρίτη Θεόδωρου Κοτσάκη που υπηρετούσε σε ναό της Τρίπολης, προσευχήθηκαν ολονύχτια στον άγιο Χαλαλάμπο για τη διάσωση της πόλης τους· το ίδιο έκαναν και οι κάτοικοι των Φιλιατρών, προσευχόμενοι στον πολιούχο τους άγιο. Και τούτος, παρουσιάστηκε ντυμένος τα ιερατικά του άμφια και με τη χαρακτηριστική μακριά γενιάδα του την πάλλευκη, τρεις κατά συνέχεια φορές στον Κοντιάου, στον ύπνο του, λέγοντάς του να μην εκτελέσει τη διαταγή, τα Φι-

λιατρά ήταν κάτω από την προστασία του, κι ο ίδιος θα φρόντιζε να μη τιμωρηθεί ούτε ο Κοντιάου ούτε οι στρατιώτες του. Εντυπωσιασμένος αυτός, τηλεφώνησε το πρωί στον στρατηγό στην Τρίπολη, ο οποίος όμως είχε δει κι αυτός τον ίδιο γενιοφόρο ορθόδοξο λευίτη. Η διαταγή ανακλήθηκε, τα Φιλιατρά σώθηκαν. Ο Κοντιάου, με δύο αξιωματικούς και συνοδευόμενος από ιερείς, έψαξε στις εκκλησίες των Φιλιατρών - στον Άη Γιάννη, στον Άη Νικόλα, στον Άγιο Αθανάσιο, στο ναό της Παναγίας τέλος, να βρει την εικόνα του Αγίου που είχε δει στον ύπνο του. Εκεί, στην εκκλησία της Παναγίας, είδε σ' ένα προσκυνητάρι την εικόνα του αγίου Χαλαλάμπους κι αναγνώρισε σ' αυτήν το νυχτερινό επισκέπη του.

Δυο χρόνια αργότερα, και για πολλά χρόνια μετά ο ίδιος και η οικογένειά του έρχονταν στα Φιλιατρά ανήμερα της γιορτής του Αγίου, 10 Φεβρουαρίου, να προσκυνήσουν και να προσευχηθούν, αυτοί οι Προτεστάντες, στον ορθόδοξο Άγιο, ο οποίος *“σῶσαι θέλων τούς πάντας, ὑπέρ πάντων πρεσβεύει ἀεί ζωοποιῶ τῇ τριάδι· Χαλαλάμπης ἔχων πρὸς Θεόν παρρησίαν μεγίστην ἄνευ δέρματος γάρ ἔτη ὀδυνόμενος νῦν χαίρων ψάλλει”*.

Γνωστό το μαρτύριο στο οποίο υπεβλήθη, υπέργνηρος όντας ιερέας, - 113 ετών - στη Μικρασιατική “εβδόμην πόλιν της Ασίας, την παρά τον Μαϊάνδρον Μαγνησίαν”, τον Δεκέμβριο του 201, όπου επί εβδομήντα ήδη χρόνια ιερούργούσε (η πόλη το 84 π.Χ. είχε κηρυχθεί ελεύθερη και φίλη των Ρωμαίων, είχε δε αναδειχθεί σε επισκοπικό κέντρο και έδρα με τη διάδοση του Χριστιανισμού): ο έπαρχος Λουκιανός, μετά από εντολή του αυτοκράτορα Σεπτίμιου Σεβήρου για διωγμό των χριστιανών, συνέλαβε τον

λευίτη και με σιδερένιες χειράγρες τον έγδαραν, για να τον αναγκάσουν να προσκυνήσει και θυσιάσει στα είδωλα του Δία και των άλλων θεών· κι ο ασθενικός γέροντας, όχι μόνο δε λιποψύχησε, αλλά στωικά υπομένοντας έκανε δυο από τους βασανιστές του και τρεις γυναίκες που παρακολουθούσαν, να προσέλθουν στη νέα θρησκεία· και του δούκα Λούκιου, που επιχειρήσε να συνεχίσει τη βάσανο, αποκόπηκαν από τους αγκώνες τα χέρια και έμειναν κρεμασμένα στο σώμα του μάρτυρα, ώσπου με δέησή του ανασυγκολλήθηκαν - για να γίνει και ο Λούκιος χριστιανός. Κι όταν, εβδομάδες αργότερα μετέφεραν τον ιερέα στην Αντιόχεια της Πισιδίας, όπου βρισκόταν ο Σεβήρος, ο ξύλινος οβελίσκος που τούμπνηξαν στο στήθος και τα καρφιά στην πλάτη, δε στάθηκαν και πάλι ικανά να τον κάμψουν, κι οι φλόγες στις οποίες κατ' επανάληψη τον έριξαν, δεν άγγιζαν τ' αγιασμένο σώμα. Κι η τελική διαταγή του αυτοκράτορα να τον αποκεφαλίσουν, αποδείχθηκε άχρηστη, γιατί στιγμές νωρίτερα άνοιξαν οι ουρανοί κι άγγελοι παρέλαβαν τη θεοπόθητη ψυχή, στις 10 Φεβρουαρίου του 202 (ο δήμιος αποκεφάλισε άψυχο σώμα), εκεί στην Αντιόχεια, όπου κι ο των Εθνών Απόστολος ο Παύλος, ο και ιδρυτής της Εκκλησίας μας της Νικοπόλεως, πολλά είχε υποστεί: "τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷα μοί ἐγένοντο ἐν Ἀντιοχείᾳ [...] , οἷους διωγμούς ὑπήνεγκα."

Τούτον τον Άγιο τον αρχαίο έχει η Πρέβεζα Πολιούχο και Προστάτη της και σ' αυτόν είναι αφιερωμένος ο ομώνυμος μητροπολιτικός ιερός ναός, όπου και άγια λείψανά του φυλάσσονται. Κτητορικός αρχικά της οικογένειας Τσάιμου, ανακαινίσθηκε το 1793, "οἰκοδομηθείς [...] ἐκ βάρων, ὡς σαθρωθέντος τοῦ

ἀρχαίου [...] ἤ κατ' ἄλλους προσεπαυξηθείς μόνον κατὰ μῆκος. Σύγκολος μετὰ τοῦ ὑπὸ Βενετῶν οἰκοδομηθέντος [...] στερεωτάτου ὑψηλοῦ Πύργου, ἐφ' οὗ κεῖται τὸ Ὠρολόγιον, καί ὑπ' αὐτόν κατ' ἀνατολάς βρύσις ὕδατος", όπως αναφέρει το 1884 ο μητροπολίτης Ἄρτης Σεραφεῖμ Ξενόπουλος. Αναφέρει ακόμα πως "ἐπὶ τοῦ Πύργου πρὸς νότον ὑπάρχουσι δύο πλάκες μετὰ γραμμάτων ἢ μὲν ἀνωτέρω ἔχει τὴν λέξιν ΝΙΚΟΠΟΛΙΣ, ἢ δὲ κατωτέρω τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα ΩΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ ΚΤΙΣΜΑ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΘΕΝ ΗΠΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΗΩΣΗΠΟΥ ΣΕΜΕΤΙΚΟΛΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΤΟΥ ΕΝ ΕΤΕΙ ΣΩΤΗΡΙΩ ΑΨΝΒ (1762) ἔχει ὁ ναός οὗτος, ἐπισκευασθεῖς πρὸ διετείας περικαλλέστατα, ἱερέα ἓνα καὶ οἰκογενείας 80".

Ο ναός διακοσμεῖται κυρίως από μεγάλους ζωγραφικούς πίνακες σε μουσαμά, προσαρτημένους στην οροφή, τον γυναικονήτη και τους τοίχους.

Ο κεντρικός πίνακας της οροφής - ωοειδούς σχήματος - παριστάνει τον Ιησού με το σταυρό στον ώμο να βαδίζει προς το Γολγοθά, και την αγγάρευση του Σίμωνα του Κυρηναίου, ενώ διακρίνεται έφιππος ο ηγεμών που συνοδεύει την πομπή.

"Ἐνοχος θανάτου ἐστί. Σταυρωθήτω. Καί ἀπήγαγον αὐτόν εἰς τὸ σταυρῶσαι. Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα. Τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρόν αὐτοῦ."

Τον πίνακα αυτόν περιβάλλουν οι εικόνες των Προφητῶν Δαυῖδ, Σολομῶντος, Ζαχαρίας και Μωϋσῆ.

Δύο ακόμα εικόνες - στρογγυλές - περιβάλλουν την κεντρική: η Αποκαθήλωση (ανατολικά) και ο Ιησούς δωδεκαετής στο Ναό (δυτικά).

Αριστερά και δεξιά, οι εικόνες των

Προφητών Ιωσήφ, Ησαΐα, Δανιήλ, Ιερεμία, Ιεζεκιήλ, Αμώς, συμπληρώνουν τον διάκοσμο της οροφής.

Στους τοίχους, είναι ανηρτημένοι μεγάλοι ορθογώνιοι πίνακες, με τους Ευαγγελιστές: Ιωάννη (με τον κόρακα), Μάρκο (με το λιοντάρι), Ματθαίο (με τον άγγελο), Λουκά (με το βόδι).

Το σπηθαίο του Υπερώου (Γυναικονήτη) καλύπτεται με πέντε πίνακες: Ο λιθοβολισμός του Πρωτομάρτυρα Στεφάνου (το 34 μ.Χ.) στο κέντρο, και εκατέρωθεν Η σφαγή των 14.000 νηπίων (αναιρεθέντων υπό του Ηρώδου), Ο αποκεφαλισμός του Ιωάννου Προδρόμου, και δύο Προφήτες. Όλοι αυτοί οι πίνακες, είναι έργα του εκ Λευκάδος Σπυριδώνα Γαζή (1835-1920), χρονολογημένοι στα 1884.

Κυρίαρχο στοιχείο του ναού, είναι το πολυσκάλιστο ξυλόγλυπτο κι επίχρυσο τέμπλο του, δουλεμένο το 1827 από Ηπειρώτη τεχνίτη, με περίτεχνο κουφοειδές σκάλισμα, με πλήθος παραστάσεων και άπειρες λεπτομέρειες, που αξίζουν ιδιαίτερης παρατήρησης. Το τέμπλο "εχρυσώθη" το 1836 από τον Ηπειρώτη Δημήτριο Παππά. Επιγραφές ανάγλυφες και ενεπίγραφες πάνω σ' αυτό, μας δίνουν κι άλλες πολύτιμες πληροφορίες, όπως π.χ. ότι το Δωδεκάορτο αποτελεί δωρεά του Χρήστου Σκέφερν, επιτρόπου του ναού - 1835 -, που διετέλεσε και Πρόξενος στο Βελιγράδι (είναι εικόνες πιθανόν του 1884).

Πάνω απ' το τέμπλο, κι ως την οροφή, υπάρχει παράσταση σε μουσαμά "Άγιος Κύριος Σαβαώθ", που τοποθετήθηκε το 1929. Οι εικόνες του τέμπλου: Ο Χριστός ένθρονος, Η Παναγία και το Βρέφος ένθρονη, Ο Ιωάννης ο Πρόδρομος, είναι έργα του "Αναστασίου Ρίζου εξ Αθηνών, 1793".

Πάνω απ' το Δωδεκάορτο, στο τέμπλο, είναι οι δώδεκα Απόστολοι, ενώ το Σταυρό τον περιβάλλουν δύο δράκοντες.

Τα Δίφυλλα - ή Βημόθυρα - είναι περίτεχνα, καταλήγουν σε Δικέφαλο και το της Ωραίας Πύλης είναι πλουσιότερα διακοσμημένο.

Η εικόνα του Αγίου Χαραλάμπους στο τέμπλο, εζωγραφήθη υπό "Βασιλείου Αρκελέ, εξ Αγίας Μαύρας, 1804". Τη μορφή του Αγίου περιβάλλουν δεξιά κι αριστερά ζωγραφισμένες, μικρές εικόνες με θέματα από το βίο του.

Το 1928, από πυρκαγιά κατεστράφη μερικώς η εικόνα, κυρίως το αριστερό της τμήμα, και επικαλύφθηκε με ασήμι το 1954. Αποκαταστάθηκε κι αναδείχθηκε, το 1993. Τότε, το 1928, καταστράφηκε και τμήμα του τέμπλου - η αριστερή κολώνα, το σκάλισμά της, καθώς και ο διάκοσμος πάνω απ' την εικόνα του Αγίου, που ανακατασκευάστηκε από τα άξια χέρια του Πρεβεζάνου ξυλουργού Κώστα Σπαρτιώτη.

"Πρός σέ μάρτυς κατήλθεν ὁ Χριστός μετὰ πλήθους ἀγγέλων, πρό τοῦ τέλους σου λέγων· πᾶν ὃ ἂν αἰτήσης δώσω σοι. Σύ δέ τοῦ ἰᾶσθαι τὰς λοιμώδεις νόσους ἐζήτησας καί ἐκτενώσ προσηύξω ὑπέρ πάντων ἄδειν ἀλληλουτία", υμνεῖ ο ψαλμωδός για τον Άγιο Χαραλάμπη.

Το Δεσποτικό, είναι επίσης ξυλόγλυπτο, κουφοειδές.

Ο Άμβωνας, - του οποίου έχει αφαιρεθεί η κλίμακα - στηρίζεται σε μονόλιθο μαρμάρινο κίονα, επί του οποίου υπάρχει επιγραφή εγχάρακτη του 1843.

Η Αγία Τράπεζα, με το κατά τα βυζαντινά πρότυπα Κιβώριο, που στηρίζεται σε τέσσερις ξύλινους κίονες, φέρει στις τρεις πλευρές της ενσωματωμένες εικό-

νες, κι αποτελεί ένα ακόμη χαρακτηριστικό στοιχείο του ναού. (Περίφημο ήταν το κιβώριο της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη, ενώ στον ελλαδικό χώρο δεν είναι πολλές σήμερα οι εκκλησίες με παρόμοια κιβώρια· εκτός από τον Άγιο Χαράλαμπο στην Πρέβεζα, κιβώριο έχει ο ναός της Εκατονταπυλιανής της Πάρου, ο μητροπολιτικός ναός στην Καλαμπάκα και ορισμένοι άλλοι).

Ο **Επιτάφιος Θρήνος**, χρυσοκέντητος σε ύφασμα, ρωσικής κατασκευής, φέρει περιμετρικά επιγραφή στα ρωσικά.

Έργο του 17ου αι. του Ηλία Μόσχου, είναι η εξαιρετικού κάλλους εικόνα του **Νυμφίου Χριστού**, διαστάσεων 1,48 μ. x 0,90 μ., σε ξύλο. Ανεκτίμητης αξίας, παριστάνει τον Κύριο δεμένο να οδηγείται στο Μαρτύριο· το ξύλο, γύρω απ' το Σώμα του Χριστού, είναι ξυλόγλυπτο κουφοειδώς.

“Ο ώραϊος κάλλει παρά πάντας βρωιούς, ως ανείδεος νεκρός καταφαίνεται, ό τήν φύσιν ώραϊσας του παντός”, - οι στίχοι του υμνωδού και η εικόνα, αποτελούν ενιαίο και αλληλοσυμπληρούμενο σύνολο.

Το τέμπλο, ανακαινίσθηκε το 1981 και συντηρήθηκε από ειδικό συνεργείο του υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών με επικεφαλής το Νικόλαο Ηλιάδη. Αργότερα, συντηρήθηκε ο Άμβωνας, το Δεσποτικό, οι εικόνες της οροφής και των τοίχων, ενώ καινούργια σκαλιστά στασίδια και καθίσματα αντικατέστησαν τα κατεστραμμένα παλιά· κι η στέγη, οι θύρες, τα παράθυρα, στερεώθηκαν και εναρμονίστηκαν στο ρυθμό του ναού, ο οποίος με τη φροντίδα του πρωτοπρεσβύτερου πατρός Δημητρίου - και τη συμβολή του μητροπολίτη -, διατηρείται καλλιεπέστατος και προσκαλεί σε προσευχή· κι οι εικόνες οι παλιές, οι πολυέ-

λαιοι οι πολύτιμοι (που συντηρήθηκαν κι αναδείχθηκε η ομορφιά τους κι η αξία τους), τ' ασημοκάντηλα, όλα συμβάλλουν στη συλλογή και την κατάνυξη.

Στον εξωτερικό ανατολικό τοίχο του ναού, είναι εντοιχισμένη μαρμαρίνη αρχαία πλάκα με λεοντοκεφαλές, απ' όπου παλιά έτρεχε πόσιμο νερό, ενώ στο νότιο τοίχο εφάπτεται ο ενετικός πύργος του ρολογιού που όπως είδαμε αναφέρεται κι από τον Σεραφείμ Ξενοπούλο. Τούτος ο πύργος, “το Ρολόι”, μαζί με τον Άγιο Χαράλαμπο, αποτελούσαν - κι αποτελούν - το σημείο αναφοράς της Πρέβεζας. Όταν, με τους σεισμούς του 1948, το κωδωνοστάσιο του ναού - μέσα στον περίβολο - κατέστη ετοιμόρροπο, αποφασίσθηκε να προστεθεί μια τσιμεντένια υπερκατασκευή στον πύργο για να εξυπηρετήσει το κωδωνοστάσιο, πράγμα που έγινε στις αρχές της δεκαετίας του '50. Κι αντικατέστησε έτσι, τις τέσσερις μικρές λίθινες κολώνες που αποτελούσαν την προέκταση των ακρογωνιαίων τμημάτων του πύργου (οι κολώνες αυτές είχαν αφαιρεθεί στη δεκαετία του '30, άγνωστο γιατί). Κι η καμπάνα του ρολογιού, που ήταν στην κορυφή του, ακάλυπτη, στηριγμένη σε σιδερένιο στέλεχος, περιελήφθη στο νέο, πρόσθετο κωδωνοστάσιο (μαρτυρίες παλιών Πρεβεζάνων: Αλ. Παπαγεωργίου, Βασ. Τσαντούλα, Δημ. Δόνου κ.λπ). Αλλά και φωτογραφίες της περιόδου 1900, δημοσιευμένες στο λεύκωμα ΠΡΕΒΕΖΑ, δείχνουν την αρχική μορφή του πύργου.

Τα χρόνια, η υγρασία, το πρόσθετο φορτίο, δημιούργησαν επικίνδυνες ρηγματώσεις στον πύργο, κι η στερέωση κι η αναπαλαίωση ήταν αναγκαία. Ο Δήμος ανέθεσε τη σχετική μελέτη στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, κι η καθηγήτρια κα Κατερίνα Σημαντηράκη, επικεφαλής

ομάδας, προχώρησε στη σύνταξη και παρουσίασή της, με δύο εναλλακτικές λύσεις: με παραμονή ή αφαίρεση της προσθήκης - υποθέτουμε πως η επαναφορά στην αρχική μορφή είναι η σωστή λύση.

Συνεχόμενη του Πύργου του Ρολογιού, είναι η κτισμένη με πελεκητή πέτρα είσοδος του προαυλίου του ναού, η οποία επιστεγάζεται με πέτρινες γλάστρες που περιβάλλουν το υπέρθυρο, που κα-

ταλήγει σε χέρι που κρατά σφυρήλατο σιδερένιο σταυρό - αληθινό κομφοτέκνημα τούτος ο "μαντρότοικος".

Η 10η Φεβρουαρίου, ημέρα μνήμης του Αγίου, ορίσθηκε με Β.Δ. της 30.8.1937 και με το 78/1968, ως ημέρα γενικής αργίας (υπηρεσιών και καταστημάτων) για την πόλη της Πρέβεζας, κι αυτό διευκολύνει την καθολική συμμετοχών πιστών στην ιερά πανήγυρη, ώστε

*“τόν στερρόν όπλίτην καί Χριστοῦ στρατιώτην
καί μέγαν έν μάρτυσι, Χαράλάμπην τόν πανένδοξον,
συνελθόντες εύφημήσωμεν [...]
[...] ή έκκλησία τών Όρθοδόξων,
τούτου τήν πάντιμον κάραν κατασπαζομένη
καί εύφημίαις καταστέφουσα,
καί πολλών δεινών καί νόσων άπαλλαττομένη,
χαίρει τόν Κτίστην δοξάζουσα”...*

Ο Πύργος του Ρολογιού, πριν γίνουν σ' αυτόν οι προσθήκες που υπάρχουν σήμερα
Φωτογραφία του 1920 από το Αρχείο Νίκου Δ. Καράμπελα